

OPONENTSKÝ POSUDEK NA DISERTAČNÍ PRÁCI

MUDr. Bohumil Seifert:
Helicobacter pylori a dyspepsie – studie v primární péči

a. Identifikační údaje a rozbor práce:

MUDr. Bohumil Seifert, autor disertační práce „Helicobacter pylori a dyspepsie - studie v primární péči“, předložil svůj text na 1. lékařské fakultě Karlovy univerzity v Praze. Disertační práce má i s přílohami 157 stran.

Práce je členěna do úvodu, pěti základních kapitol, souhrnu a seznamu literatury. V **úvodu** jsou prezentovány základní otázky, na něž se autor ve své práci zaměřil, a to: Jaká je prevalence infekce H pylori v České republice? Jaké jsou současné možnosti a perspektivy praktických lékařů v diagnostice a léčbě infekce H pylori? Jaké jsou v ČR podmínky k implementaci mezinárodních doporučení k infekci H pylori? Jaká je prevalence dyspepsie v obecné populaci konzultující praktické lékaře? Jaká je závažnost dyspeptických obtíží konzultovaných ve všeobecné praxi? Jaká jsou skutečná rizika organicity a malignity u pacientů s obtížemi se vztahem k trávicímu traktu v primární péči? Jaké jsou slabiny a silné stránky mezioborové spolupráce v gastroenterologii? Jaká je adherence praktických lékařů k vyvířeným doporučeným postupům?

První kapitola se věnuje prevalenci H pylori v České republice. Cenné jsou zejména poznatky o rozdílech v prevalenci H pylori v jednotlivých populačních podskupinách. Z výsledků se dá předpokládat výrazná podmíněnost prevalence H pylori sociální pozicí osob (vzdělání rodičů, počet sourozenců, hygienické podmínky, kouření apod).

Obsahem **druhé kapitoly** je dyspepsie. K pozoruhodným nálezům patří zjištění, že nebyl nalezen signifikantní rozdíl v pozitivitě nebo negativitě H pylori mezi osobami s dyspepsií a bez dyspepsie.

Třetí kapitola je orientována na závažnost a rizika obtíží se vztahem k horní části trávicí trubice. Autor zdůrazňuje selektivní roli praktického lékaře, jehož obtížným úkolem je odlišit banální obtíže od stavů, kterým by se měli věnovat specialisté.

Čtvrtou kapitolu tvoří výsledky výzkumu zaměřeného na mezioborovou spolupráci. I když by bylo možné namítnout, že při poměrně malé návratnosti dotazníků (31%) jsou výsledky spíše ilustrativní, není sporu o tom, že by měly být brány v úvahu při zlepšování návaznosti mezi primární a sekundární péčí.

Pátá kapitola podává přehled klinických přístupů k infekci *H pylori* a k dyspepsii horního typu v primární péči. Její obsah je dokladem, že autor přispěl k využití dosavadních i nově zjištěných poznatků v primární péči, a to formou přípravy doporučených postupů a jejich další aktualizace.

b. Aktuálnost zvoleného tématu

Téma je nesporně aktuální, a to jak vzhledem k medicínské závažnosti zmíněné problematiky, tak pokud jde o její sociální význam i ekonomickou náročnost. O aktuálnosti tématu svědčí mimo jiné i skutečnost, že Nobelova cena za fyziologii a medicínu byla v roce 2005 udělena B. J. Marshallovi a J. R. Warrenovi za jejich práce týkající se vztahu *H pylori* a dyspepsie horního typu.

c. Metody disertace

Práce je souhrnem několika základních postupů, které autor použil adekvátně a s citem pro jejich možnosti. Jednak jde o poměrně rozsáhlá populační šetření a jednak o studie pomocí dotazníků. Vyústěním práce je příprava doporučených postupů pro praktické lékaře.

d. Výsledky disertace a její význam pro společenskou praxi a další rozvoj vědy (jaké nové poznatky přinesla)

Na práci je neobyčejně cenné, že problematika *H pylori* a dyspepsie byla zpracována z pozice primární péče a její návaznosti na další klinické přístupy. V tomto směru jde o práci ojedinělou a bylo by žádoucí, aby podobným způsobem byla věnována pozornost i ostatním dominantním zdravotním problémům v oblasti primární péče.

e. Hodnocení, poznámky a dílčí kritické připomínky

Práce je sestavena promyšleně, jednotlivé kapitoly jsou přehledné a vyvážené, text je výstižný a srozumitelný. Práce vychází ze seriózního studia literatury a obsahuje i doklady o obsáhlé publikační aktivitě autora.

Lze namítnout, že čeština se často střídá s anglickým textem; je však možné i ocenit, že autor se dokáže v angličtině dobře vyjádřit a sdělit své výsledky širší mezinárodní odborné veřejnosti. Práce jako celek je nesporně vysoce kvalitní

a svědčí jak o úspěšné medicínské a vědecké práci autora, tak o nesporných výsledcích jeho odborné organizační práce doma i v zahraničí.

Práci je nesnadné cokoli vytknout. Dá se poukázat jen na možná doplnění. Při případné publikaci by snad bylo možné uvést širší mezinárodní přehled výskytu *H pylori*.

Za hlubší úvahu by snad i stálo zvážit komplexní roli praktického lékaře. Její těžiště je nesporně v diagnostice a terapii (jak tomu ostatně odpovídají doporučené diagnostické a léčebné postupy pro praktické lékaře).

Jistě neméně důležité je i poslání praktického lékaře v oblasti *Health Promotion* (zdravotnická osvěta, zdravotní výchova, výchova ke zdraví a celá řada dalších aktivit) i pokud jde o prevenci cíleně orientovanou na dyspepsii. S tím úzce souvisí komunikace s pacientem, jeho výchovné vedení a cílená pomoc těm, kteří nedoceňují nebezpečí v textu zmíněných rizikových faktorů.

V práci praktického lékaře mohou hrát významnou roli i otázky prognostické, možnosti rehabilitace a návaznost na posudkové lékařství.

Není však pochyb o tom, že autor o zmíněných aspektech dobře ví a že se jim věnuje jak ve výzkumu, výuce i během vlastní medicínské praxe. Poměrně užší zaměření práce bylo zřejmě dáno tím, že autor v úvodu jasně uvedl, které otázky si při přípravě své disertační práce položil. Text práce dokládá, že cíl, tak jak byl stanoven, byl v plném rozsahu splněn.

f. Závěr

Na základě souhrnného posouzení předložené práce lze konstatovat, že disertace prokazuje předpoklady autora k samostatné tvořivé vědecké práci. Disertační práci „*Helicobacter pylori* a dyspepsie - studie v primární péči“ doporučuji přijmout v předložené formě a po její úspěšné obhajobě doporučuji, aby na jejím základě byl jejímu autorovi MUDr. Bohumilu Seifertovi udělen titul: „Ph.D.“

V Brně dne 10. ledna 2006

Prof. MUDr. Jan Holčík, DrSc.
přednosta Ústavu sociálního lékařství
a veřejného zdravotnictví LF MU v Brně,
Komenského nám. 2, 662 43 Brno
e-mail: jholcik@med.muni.cz